

Σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με Τάξεις Υποδοχής:

Προκλήσεις και Προβληματισμοί

2η Επιμορφωτική Συνάντηση

«Συμμετοχικές διδακτικές πρακτικές»

13-03-2019

Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, κλάδου ΠΕ02, 1^{ου} ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Αττικής

Κατερίνα Αραμπατζή

Παναγιώτης Γατσωτής

Σεβαστή Λάζαρη

Μαρία Νέζη

Αντιμετωπίζοντας την πρόκληση

Αισθανόμαστε **αμηχανία** μπροστά στην πρόκληση μέσα στο πλαίσιο της τάξης.

Μερικές φορές οι μαθητές πρόσφυγες είναι **αόρατοι**.

Οι συμμαθητές μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο στην ένταξη.

Η ζωή στο προαύλιο του σχολείου δίνει πολλές δυνατότητες.

Οι πρόσφυγες μαθητές έχουν **υψηλό μαθησιακό κίνητρο**.

Οι γονείς των μαθητών προσφύγων επιθυμούν **την πρόοδο** των παιδιών τους, **όπως όλοι οι γονείς**.

(εργαστήριο “Θέατρο-Εικόνα”)

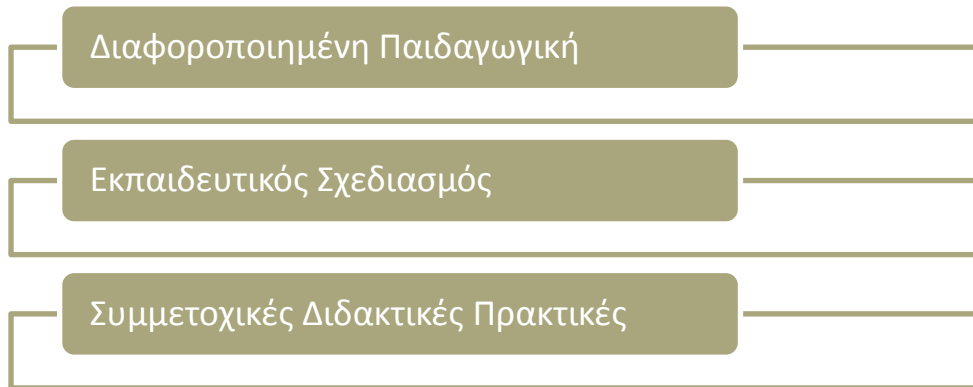
Αντιμετωπίζοντας την πρόκληση

- Αποφασίζω να

Να ενεργήσω, να εργαστώ περισσότερο, να μην πάρω στις πλάτες μου την ευθύνη και να έχω μονίμως ενοχές, να δεχτώ ότι και το «λίγο» είναι «κάτι», να επιβιώσω, να δημιουργήσω ένα φιλικό κλίμα συμμετοχής, να κάνω υπομονή, να συνεργαστώ με συναδέλφους ανταλλάσσοντας εμπειρίες ...και σημειώσεις, να αποδεχτώ τη νέα πραγματικότητα που δεν μου αρέσει, να αυτοσχεδιάσω, να πάρω την ευθύνη και να προσπαθώ να λύσω απορίες αγανακτώντας, να συνεχίσω να κάνω τη δουλειά μου όπως ξέρω, να δημιουργώ φιλικό κλίμα και να σκέφτομαι ότι δεν θα λύσω όλα τα προβλήματα της εκπαίδευσης, να ευαισθητοποιήσω όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά, να ενημερώνομαι και να παίρνω ιδέες συμμετέχοντας σε σεμινάρια, να διεκδικήσω από όλους τους φορείς το καλύτερο δυνατό για τους μαθητές, να δουλέψω όσο περισσότερο μπορώ, να προσπαθήσω να ανατρέψω άνισα συστήματα, να εργαστώ για να βελτιώσω τα δεδομένα, να διεκδικήσω το σχολείο που θα καλύπτει τις ανάγκες όλων των παιδιών, να συνεχίσω το μάθημα για τους υπόλοιπους και να τους δίνω να ασχολούνται με κάτι πιο απλό

(εργαστήριο world café)

Συμμετοχικές Διδακτικές Πρακτικές στο πλαίσιο της Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής: Βασικές αρχές Σχεδιασμού

Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική δεν είναι

- Χωρισμός των μαθητών/τριών σε επίπεδα
- Υψηλές προσδοκίες για τους μεν χαμηλές για τους δε...
- Εξατομικευμένη διδασκαλία

Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική: Από τη μεταβιβαστικότητα ... στη διάδραση

Παραδοσιακή τάξη	Διαφοροποιημένη τάξη
Οι διαφορές των μαθητών/τριών αγνοούνται ή αντιμετωπίζονται, όταν είναι προβληματικές.	Οι διαφορές των μαθητών /τριών μελετώνται ως βάση για τον προγραμματισμό.
Η αξιολόγηση γίνεται συνήθως στο τέλος για να διαπιστωθεί ποιος απέκτησε τις γνώσεις.	Η αξιολόγηση είναι συνεχής και διαγνωστική με σκοπό την προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μαθητών/τριών.
Επικρατεί σχετικά στενή αντίληψη για την νοημοσύνη.	Γίνεται αποδεκτό ότι η νοημοσύνη έχει πολλαπλές μορφές.
Σπάνια λαμβάνεται υπόψη το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών.	Οι μαθητές/τριες συχνά καθοδηγούνται ώστε να κάνουν μαθησιακές επιλογές με βάση τα ενδιαφέροντά τους.
Κανόνας είναι η ανάθεση μιας και μοναδικής εργασίας.	Κανόνας είναι η ανάθεση εναλλακτικών μορφών εργασίας.

Διαφοροποιημένη διδασκαλία συμβαίνει

- Όταν **σχεδιάζουμε** το μάθημα με **άξονα μαθησιακούς στόχους** και όχι συγκεκριμένη ύλη
- Όταν **αναδιαρθρώνουμε την ύλη** του σχολικού βιβλίου για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων
- Όταν **εμπλέκουμε τους μαθητές/τριες μας**
 - είτε στην **επιλογή των υλικών** του μαθήματος
 - είτε στον **τρόπο παρουσίασης του αποτελέσματος** του μαθήματος
 - είτε **στον ρυθμό επίτευξης** του μαθησιακού στόχου

Εκπαιδευτικός σχεδιασμός

Βασικές παιδαγωγικές αρχές εκπαιδευτικού σχεδιασμού:

- Διδάσκω μαθητές/τριες και όχι γνωστικά αντικείμενα
- Λαμβάνω υπόψη την κοινωνικοπολιτισμική ταυτότητα των υποκειμένων μάθησης στη συγκεκριμένη κάθε φορά τάξη
- Σχεδιάζω δραστηριότητες που δίνουν νόημα στη μαθησιακή διαδικασία για τους μαθητές/τις μαθήτριες
- Δίνω χρόνο και ευκαιρίες στους μαθητές και στις μαθήτριες να στοχαστούν πάνω στα αποτελέσματα της μάθησής τους (αναστοχασμός)
- Παρατηρώ τα αποτελέσματα του σχεδιασμού μου και ανασχεδιάζω με βάση τα δεδομένα που συλλέγω

Προτεινόμενες στρατηγικές

Σχεδιασμός με βάση την επίλυση προβλήματος (problem based learning): το πρόβλημα είναι αυθεντικό, κοντά στις εμπειρίες των μαθητών/τριών, απαιτεί την συνέργεια πολλών εντός και εκτός της σχολικής κοινότητας, προϋποθέτει συνεργατικά μοντέλα οργάνωσης της διδασκαλίας.

Μαθησιακές
Ενότητες

Διαφοροποιημένη
Διδασκαλία

Εκπαιδευτικές
Στρατηγικές

Διδακτικές
Πρακτικές

Προτεινόμενες στρατηγικές

Σχεδιασμός με βάση το διαδικαστικό μοντέλο (ομάδα του Νέου Λονδίνου):

Τοποθετημένη πρακτική:

εδώ και τώρα

Άμεση διδασκαλία:

παρουσίαση του νέου και της σχετικής μεταγλώσσας

Κριτική πλαισίωση:

συσχέτιση με τα συγκεκριμένα

Μετασχηματισμένη πρακτική:

οι μαθητές/τριες παραγωγοί νοημάτων

Προτεινόμενες στρατηγικές

Σχεδιασμός με βάση την
Ενσωματωμένη Εκμάθηση
Γλώσσας και Περιεχομένου

Content and Language
Integrated Learning (CLIL)

Τέσσερις βασικοί στόχοι:

Περιεχόμενο (Content)

Επικοινωνία (Communication)

Πολιτισμός (Culture)

Γνωστική Ικανότητα (Cognition)

Εικόνα1: Wordle για την προώθηση της διδακτικής προσέγγισης CLIL.

Η σχέση διδάσκει

Φροντίζουμε

- Για τη διαμόρφωση δεσμών στην κοινότητα
- Για τη δημιουργία καλού συγκινησιακού κλίματος

Ενδεικτικά βήματα για τη διαμόρφωση ομαδικού κλίματος στην τάξη

Αλλάζουμε τη διάταξη
των θρανίων στην
αίθουσα

Δίνουμε χρόνο και
ευκαιρίες

- για να συνδεθούμε
στο εδώ και στο τώρα
ως ομάδα (ασφάλεια-
οικειότητα)
- για να δώσουμε νόημα
στη συμμετοχή μας

Ενδεικτικά βήματα για τη διαμόρφωση ομαδικού κλίματος στην τάξη

- Μοιραζόμαστε την καλή εμπειρία
- Ενισχύουμε τα θετικά συναισθήματα
- Αξιοποιούμε τον αναλογικό τρόπο έκφρασης και επικοινωνίας
- Δίνουμε χρόνο και χώρο σε όλες τις φωνές ν' ακουστούν
- Χτίζουμε σταδιακά τη δομή της ομάδας: άτομο, δυάδα, τετράδα, ολομέλεια (Πυραμίδα)
- Αναθέτουμε ένα κοινό έργο στην ομάδα
- Διαμορφώνουμε το συμβόλαιο συνεργασίας
- Δίνουμε νόημα στη μαθησιακή διαδικασία: Τι ξέρω ήδη, Τι θέλω να μάθω, Τι έμαθα

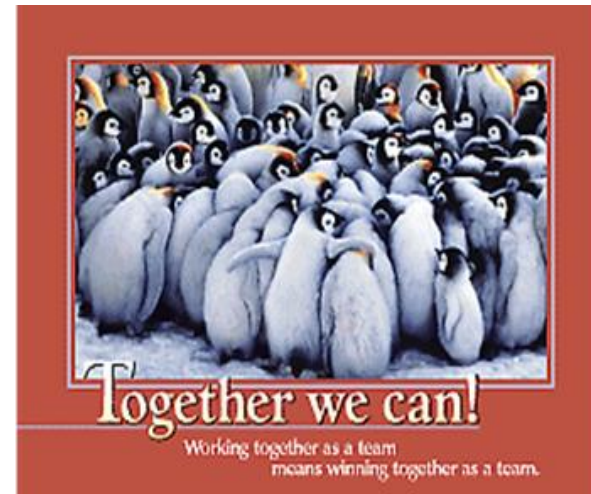
Διδακτικές πρακτικές

- Συνεργατική μάθηση
- Εκπαιδευτικό δράμα
- Ρητορική
- Web2.0

Συνεργατική μάθηση

- Καταιγισμός ιδεών (Brain storming)
- Συζήτηση ανά ζεύγη (Think Pair Share)
- Πυραμίδα (Pyramid ή Snowball)
- Παιχνίδι ρόλων (Role Playing ή Simulation)
- Συναρμολόγηση (Jigsaw strategy)
- Ομαδική συζήτηση (**World Café**)

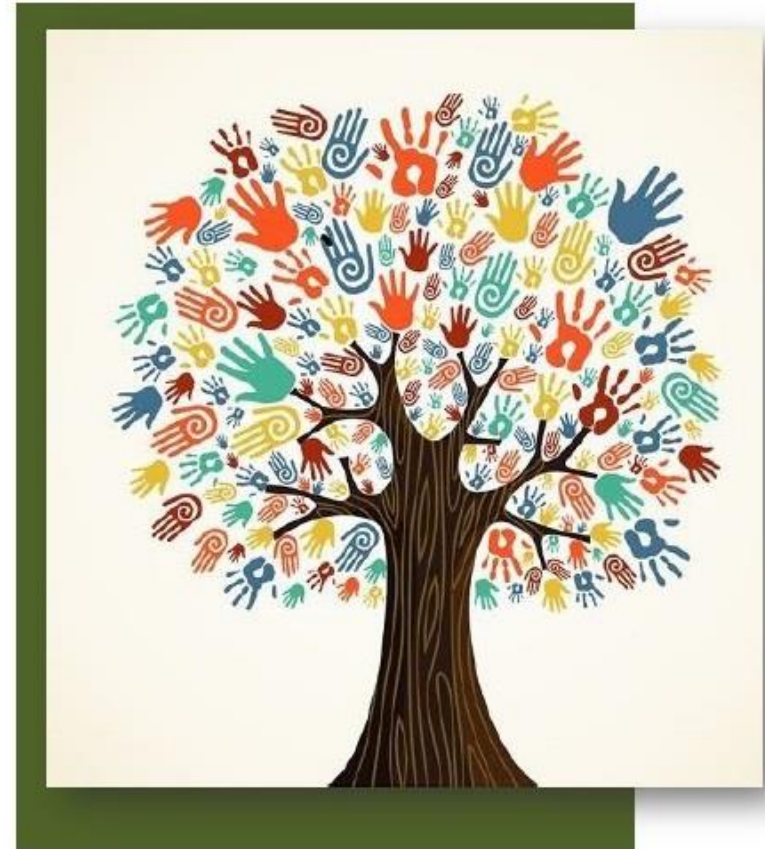
Εκπαιδευτικό δράμα (Drama in Education)

- Χαρακτήρας στον τοίχο (Role on the Wall)
- Διάδρομος Συνείδησης (Conscience Alley)
- Παγωμένη εικόνα (Tableau, freeze frame, statues)
- Παρακολούθηση της σκέψης
- Καυτή Καρέκλα (Hot Seating or Questioning in Role)
- Ομαδικός Μονόλογος (Group Monologue)
- Θέατρο της Αγοράς (Forum Theatre)
- Ημερολόγιο/Γράμμα

Ρητορική

- Εκφραστική ανάγνωση
- Αυθόρμητος λόγος
- Προτρεπτικός λόγος
- Διττοί λόγοι (Debate)
- Έξι καπέλα (Six Thinking Hats)

Six Thinking Hats

by Edward de Bono

The Six Hats:

The White Hat:
calls for information
known or needed.
"The facts, just the
facts."

The Yellow Hat:
symbolizes
brightness and
optimism. You can
explore the positives
and probe for value
and benefit

The Black Hat:
signifies caution and
critical thinking - do
not overuse! Why
something may not
work

The Green Hat:
focuses on creativity,
possibilities,
alternatives and new
ideas. It is an
opportunity to
express new
concepts and new
perceptions - lateral
thinking could be
used here

The Blue Hat:
is used to manage
the thinking process.
It ensures that the
'Six Thinking Hats'
guidelines are
observed.

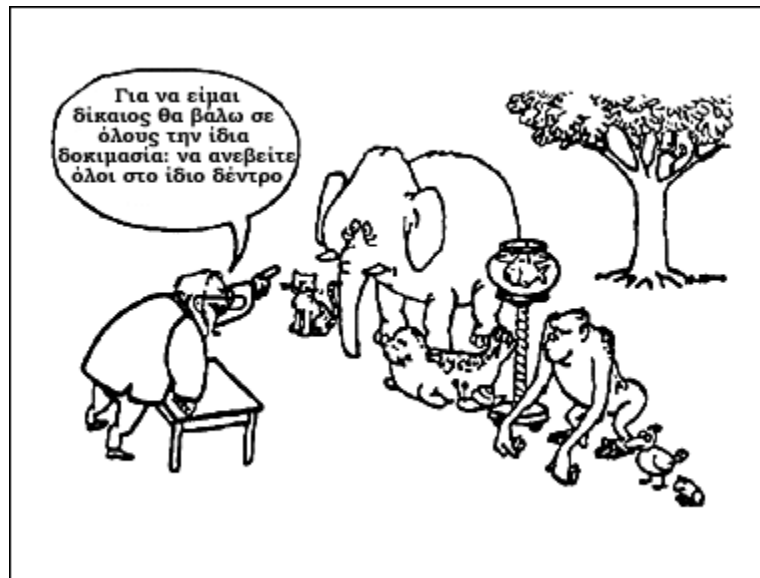

The Red Hat:
signifies feelings,
hunches and
intuition - the place
where emotions are
placed without
explanation

Ιστοεξερευνήσεις (Webquests)

- «Εισαγωγή»: το διδακτικό πρόβλημα «Αποστολή»: ανάθεση έργου στους μαθητές
- «Διαδικασία»: τα επιμέρους βήματα (ομάδες, ρόλοι, προσδιορισμός ιστοσελίδων και έντυπων πηγών, οδηγίες)
- «Αξιολόγηση»: τα κριτήρια αξιολόγησης της ατομικής και συλλογικής εργασίας
- «Συμπέρασμα»: ανακεφαλαίωση των κύριων σημείων της πορείας, ανασύνταξη των ομάδων εργασίας
- «Πηγές»: παράθεση ψηφιακού και έντυπου υλικού

Αξιολόγηση

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Αλεξανδρή, Ε., (2010) Σχεδιασμός και αξιολόγηση στρατηγικών συνεργατικής μάθησης υποστηριζόμενων από την τεχνολογία. Μεταπτυχιακή Διατριβή. Πανεπιστήμιο Πειραιά
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007), Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση-48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής, Αθήνα, εκδόσεις Μεταίχμιο
- Αυδή, Α. & Χατζηγεωργίου, Μ. (2018), Όταν ο δάσκαλος μπαίνει σε ρόλο. 50 Προτάσεις για θεατρικά εργαστήρια με Δάσκαλο σε Ρόλο, Αθήνα, εκδόσεις Μεταίχμιο
- Ι.Ε.Π. (2015),. Εργαλεία Σύγχρονης Προσέγγισης της Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής Γυμνάσιο. ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
- Tomlinson, C.A. (2010). Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας. Ανταπόκριση στις ανάγκες όλων των μαθητών. Μετάφραση: Χρήστος Θεοφιλίδης-Δέσποινα Μαρτίδου- Φορσιέ. Αθήνα: Γρηγόρης
- <http://rhetoricedu.com>
- Φρυδάκη, Ε. (2003), Η θεωρία της λογοτεχνίας στην πράξη της διδασκαλίας, εκδόσεις Κριτική.
- Φρυδάκη Ε. (2009), Η διδασκαλία στην τομή της νεωτερικής και της μετανεωτερικής σκέψης, εκδόσεις Κριτική.